Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 57 (108). Вільня, Субота 23 Ліпня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска: на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал. Для заграніцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

За сьвятую справу.

Знаходзімся на пярэдадні канфэрэнцыі запрошаных сяброў Беларускага Сялянскага Саюзу. Гэты факт, у цяперашнім палітычным становішчы, мае асаблівае значэньне, бо ў апошнія часы мы былі сьведкамі важных падзеяў, як у міжнароднай палітыцы, так і ў палітыцы адносна беларускага адраджэнскага руху з аднаго і з другога боку граніцы. Сяляне, сапраўдныя сыны вёскі, што прыяжджаюць на канфэрэнцыю з рожных куткоў Заходняе Беларусі, выявяць настроі вёскі, яе крыўды і спосабы барацьбы за гвалчаныя правы грамадзян Беларусаў. Учасьнікі канфэрэнцыі скажуць, на сколькі беларуская вёска разьбіраецца ўжо ў беларускім руху і наскольні яна пазнала падшыванцаў пад беларускі рух, якія, працуючы за юдашовыя сярэбраньнікі, імкнуцца патапіць гэты рух, або ў моры сваей сялянскай крыві, або ў вечнай запраданай няволі ў чужынцаў.

Сябры канфэрэнцыі скажуць таксама, хто ідзе з сялянствам і хто выбраў сапраўдны шлях, адраджэнскага беларускага руху і, такім чынам, здолее вазваліць беларускае сялянства з галіты, бязупыннага зьдзеку, эксплёатацыі і ўсяго таго гора, якое ўсьцяж праследуе наш Народ.

Гэтае гора ахапіла нашае сялянства з усіх бакоў. Няма такое галіны грамадзкага жыцьця, дзе-б мы былі панамі палажэньня. Наадварот, усюды беларускае сялянства зьяўляецца ня толькі апошнім, але зусім ня прынятым. Палітычных правоў мы ня маем; мець школы ў роднае мове забараняюць; сялянства ня толькі не дачакалася зямлі ад зямельнае рэформы, але прычакалася асадніцтва і калянізацыі, якое яшчэ больш паглыбіла зямельны голад на вёсцы; сялянства прычакалася ліквідацыі сэрвітутаў, на шкоду вёскі і карысьць абшарніцкіх двароў; замест загварантаваных на'т канстытуцыяй самаўрадаў, маем дыктатуру войтаў, бурмістраў і старастаў.

Апошнія выбары ў самаўрады зьяўляюцца толькі пробай сіл, рэальнай карысьці для сялянства, за малымі выняткамі, можна не спадзявацца ад цяперашніх самаўрадаў; гаспадарчае палажэньне вёскі, у дадатак зьнішчанай вайной і неадбудаванай, так цяжкое, што вёска амаль што душыцца з голаду, бо няма ніякага варштату працы ані на зямлі ані ў іншых памочных заработках. Затое падаткі, дык не абмінаюць вёскі: як дзяржава так і „самаўрады“ засыпаюць сялян рожнымі платнічымі наказамі, а калі яшчэ далічыць да гэтага штрафы па пратаколах паліцыі, якія асабліва былі ў модзе пазалетась, дык усяго разам зьбіраецца столькі грошы, што селяніну з ліцытацыі прадаюць апошні інвэнтар, вопратку ды іншае.

Абшарнікі, як суседзі сялян, чуючы за сабой польскае права, усьцяж агалачваюць вёску, то праз пашу, то праз лес, то праз сэрвітут, самапраўствам выкідаюць сялян з сэрвітутаў і змушаюць іх ісьці ў суд, дзе, ёсьць ведама, пан найчасьцей выйгрывае, бо ў Польшчы польскае права.

Гэткі стан рэчаў змушае неаднаго дзейнага селяніна процістаўляцца яму і дамагацца сваіх правоў. Але сьледам за гэтым ідуць арышты, судовыя працэсы і адседжваньне цяжкага вастрогу.

На той бок граніцы сяляне, таксама, не гаспадарамі палажэньня. Ня маем магчымасьці дакладна апісаць долю сялянства пад Радамі, аднак весткі, якія надыходзяць адтуль, ясна гавораць, што Саветы душаць сялянства вялізарнымі падаткамі і запаўняюць вастрогі тымі, хто хоча процістаўіцца пануючай уладзе.

Вось, пры такіх жудасных абставінах зьбіраецца канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу. Гэтая канфэрэнцыя ня мае такой сілы, каб магла зьмяніць няволю на запраўднае жыцьцё, але гэтая канфэрэнцыя мае сілу, каб выказаць свой голас і за гэтым голасам пацягнуць гушчы беларускага сярмяжнага народу.

Воля гэтага народу, выкрысталізаваная ў імкненьнях Сялянскага Саюзу, набярэ моцы толькі тады, калі ўсё сялянства пойдзе за голасам сялянскай канфэрэнцыі і створыць адзіную магутную арганізаваную грамаду—Беларускі Сялянскі Саюз.

Вось ў гэтым выяўляецца значэньне канфэрэнцыі.

Учасьнікі канфэрэнцыі! Беларускае сялянства чакае ад Вас слова, чакае ад Вас клічу да арганізаванай плянавай працы. Вы, сыны вёскі, кахаючыя гэтую вёску, павінны аддаць усе свае сілы на тое, каб вызваліць яе з няволі.

Дык прыступайце з абноўленай энэргіяй і ахвотай да працы за сьвятую справу, за справу Беларускага Народу!

Аб венскіх крывавых падзеях.

Тая крывавая трагэдыя, якая здарылася ў Вене, у сталіцы маленькае цяпер Аўстрыі, вельмі выдатна гавора аб аднэй цікавай рэчы, а іменна: аб банкруцтве аўстрыйскіх соцыял-дэмакратаў: аб поўным іх банкруцтве, як ідэйна так і тактычна. Мы ўжо пісалі што гэта яны, паднялі паўстаньне і пасьля таго, як работніцкія масы запраўды ўзяліся, каб сваею сілаю, сваімі ўласнымі рукамі направіць крыўды, дык сацыял-демакраты замест таго, каб як гэта трэ' было-б, стаць на чале работніцкага руху, адступілі, спужаліся і ўзяліся тушыць, імі жа запаляны рэвалюцыйны пажар. Гэта-ж правакацыя!...

Памогшы Зэйпелю прадстаўніку буржуазіі і клеру, здушыць работнікаў, яны сацыял-демакраты дасталі ад таго-ж Зэпеля (старшыні аўстрыйскага ўраду) здаравенную пстрычку і з пераду і ззаду.

Выпусьціўшы лейцы з рук сацыял-дэмакраты, хацелі кіраваць дзяржаўным аўстрыйскім канём, але годзе, ужо позна... Зэйпель нятолькі што не ўступіў, але-ж нават не нашоў патрэбным прыняць сацыял-демакратаў у лічбу ўрадавай кааліцыі.

Да 200 забітых і 700 раненых, цыфры неаканчальныя, магчыма, што многа болей прапала людзей на венскіх вуліцах і безрэзультатна, безкарыстна для работнікаў дзякуючы нетактычнасьці кіраўнікоў гэтага руху сацыял-демакратаў. А ім і толькі ім падпарадкаваны работніцкія масы. Сацыял-дэмакраты маюць большасьць у венскай Радзе.

Пасля таго, калі ўраду удалося здушыць работнікаў, дык распачаліся шматлічбовыя арышты сярод выдатнейшых работнікаў.

У Вене парадак устанаўліваецца, але-ж той парадак, які быў да падзеяў. Работніцкая кроў прапала... на марна. Буржуазны сьвет трыумфуе, але-ж ці надоўга?!...

Пераварот у Польшчы.

У Польшчы гэтымі днямі таксама здарыўся пераварот. Праўда абходзіцца ўсё гэта без праліцьця крыві, але-ж ня менеі трагічна чым у Вене.

Летась, калі маршалак Пілсудскі ўва імя направы жыцьця і ладу ў Польшчы, падняў аружнае паўстаньне, калі разлілася жаўнерская кроў на вуліцах Варшавы, дык польскія сацыялісты і „вызваленцы“ былі на старане марш. Пілсудскага. Яны думалі, што марш. Пілсудскі пры іх дапамозе захапіўшы ўладу падзеліцца з імі ляўрамі і дзяржаўным пірагом, але-ж памыліліся... І вось, нездаваленьне прымусіла іх стаць у апазыцыю (знача проці) сучаснага ўраду ў Польшчы, знача проці таго ўраду, які самі стварылі.

Гэта і ёсьць пераварот. Бо выглядае справа запраўды гэтак і таксама з трагічнымі пэрспэктывамі ў будучыні, як і венскія падзеі.

Як паказалі самаўрадавыя выбары, дык польскія сацыялісты іграюць першую іскрыпку ў работніцкім руху ў Польшчы, знача пры ўмелым тактычным кіраваньні работніцкі рух ідучы ў апазыцыі да ўраду тварыў-бы значную сілу і ўплывы на дзяржаўнае жыцьцё. Але-ж здаецца, што і польскія сацыялісты таксама як і іх венскія калегі, зьяўляюцца здольнымі толькі на правакацыю.

Гэта адно, а вось і другое. Факт адходу ад марш. Пілсудскага і сацыялістаў і „вызваленьня“ гавора, што ўрад пашоў ня тэю дарогаю, якую вызначалі гэтыя партыі, як значныя ўдзельнікі „маёвае санацыі“. Якая-ж ёсьць другая дарога для ўраду?—А вось якая! Калі ня мець апоры на лявіцы, дык трэба хіліцца да правіцы... Гэтак і робіць сучасны ўрад. Але-ж на правіцы тыя з кім летась ваявалі?

Вось гэта дык і ёсьць факт—пёраваноту ў Польшчы. У гэтым і ўся камэдыя і пачатак трагэдыі!..

ТЭАТР І ЯГО ЗНАЧЭНЬНЕ.

Сярод гэтых некалькіх словаў мы зьмяшчаем фатаграфічны снімак артыстаў „Беларускага Народнага Тэатру“, заснаванага і кіраванага Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры. Мы зьмяшчаем воблікі некалькіх аматараў—артыстаў, якія панясьлі роднае беларускае слова на правінцыю туды, дзе брат гаруе, панясьлі роднае беларускае слова развагі і пацехі ў родныя беларускія масы. І за гэта ім чэсьць і пашана, якую яны ўжо і атрымалі ад тых мас з якіх вышлі і да якіх прышлі.

Тая пашана, якую выказала наша вёска да маладога „Беларускага Народнага Тэатру“ і тое цёплае прывітаньне, якім усюды яго спатыкаюць выразна і яскрава, сьведчыць, што тэатр мае вялікае значэньне ў жыцьці народу. Не дарам на шпальтах іншых газэтаў гэтак многа ўдзеляецца ўвагі і месца тэатральным справам і пастаноўкам!... На жаль беларускія газэты, беларускія культурныя інстытуцыі, якіх ёсьць многа, не зразумелі, ці мо' не хочуць, а можа ім ня трэба зразумець, што тэатр гэта і ёсьць частка культуры, яе рассаднік і ўзгадавацель яе ідэяў. Асаблівую павагу і асаблівае значэньне мае беларускі тэатр у нашых варунках, калі мы нацыянальна адраджаемся, калі мы нацыянальна ўсьведамляемся і імкнемся да нацыянальнага і сацыяльнага вызваленьня з пад чужацкага панаваньня і вызыску.

І вось, каму дарага гэта і зразумела, хто аддае сабе справаздачу з усяе сытуацыі, той і ўясьніць сабе гэта. Што-ж такое тэатр? Тэатр гэта тое месца, дзе здольныя і ўталентаваныя людзі выяўляюць жыцьцё гэтак, як яно пабудавана, дзе выяўляюцца добрыя і благія староны чалавечага жыцьця; яго цынізм і гніласьць; яго моц і прыгожасьць; яго вартасьці і нястачы; яго трафныя рыскі і шляхі і промахі. Тэатр гэта тое месца, дзе ўздымаецца высока ўсё прыгожае і сьвятое дзеля таго, каб крытычна і забойча палахнуць да сьмяротнасьці на непрыстойнасьці і пагрэшнасьці чалавечага жыцьця. Вось як разумеем, як трактуем мы тэатр!

Беларускі Народны Тэатр.

Акрамя гэтага мы лічым, што тэатр гэта школа, якая вучыць любіць і шанаваць добрае і змагацца з благотным і ліхім.

Дык вось знача, маючы гэтакае разуменьне аб тэатры мы лічым, што „Беларускі Народны Тэатр“, як рассаднік беларускае нацыянальнае культуры, значна адыгрывае сваю ролю. Ён падмацуе ў беларускім народзе надзею на тое, што яго ідэя не загіне, што яна жыве і пашыраецца, што яна становіцца рэальнаю і што час яе зьдзейсьненьня наблiжаецца.

„Беларускі Народны Тэатр“ арганізаваны Беларускім Інстытутам, які ня мае падтрыманьня ад нікога апрача свайго беларускага грамадзянства, як арганізацыя, якая мае на мэце пашыраць беларускую культуру сваімі ўласнымі сіламі і сродкамі, даказа Беларускаму Народу, што мы, калі ў нас будзе на гэта жаданьне, можам парадкаваць сваё жыцьцё без дапамогі, як усходняга так і заходняга апякуна, як чырвонае Масквы, так і бела-малінавае Варшавы.

„Беларускі Народны Тэатр“ ужо паказаў гэта, паказаў што той хто стварыў і пусьціў яго ў масы; адраджэньне Беларускага Народу, як гэтакага, ставіць вышэй палітычнае дэмагогіі, як гэта робяць іншыя інстытуцыі пад культурным капялюшыкам. І яшчэ, „Б. Н. Т.“ паказаў, што беларускія масы адчулі і зразумелі яго мэты і дзеля гэтага прыхіліліся да „Б. Н. Т.“ Бо-ж былі мы сьведкамі, калі тэатральныя пробы паўлюкевічаўскае „Прасьветы“ пад кіраўніцтвам мастака-артыста Фр. Аляхновіча „урачыста“ праваліліся, а чаму? Ды й толькі таму, што, Паўлюкевіч паслаў тэатр на тое, каб тварыць палянафільскую палітыку.

Мы рады пасьпеху маладога „Беларускага Народнага Тэатру“. Яго істнаваньне залежала і залежыць ад спагаду Беларускага Народу, бо крэдыту ён ня мае, адзіны крэдыт на істнаваньне „Б. Н. Т.“, гэта—прыхільнасць да яго народных масаў.

Няхай жыве „Беларускі Народны Тэатр“ —Сьветар нацыянальнай культуры!

З жыцьця Польшчы.

Самаўрадавыя выбары ў Польшчы.

На выбарах у валасныя самаўрады ў карэнной Польшчы бяруць перавагу або правіца (эндэкі-хадэкі-пяст) або „Вызваленьне“. Радыкальныя групы; камуністы ды іх спагадчыкі ніякіх уплываў на сялянства, як відаць з выбараў, ня маюць, бо іх кандыдаты пасьпеху ня мелі. А гэта сьведчыць што, шавінізм польскі моцна шануецца польскімі народнымі масамі: інтэрнацыянальная думка пабіваецца нацыяналізмам, які вострыць зубы на няпольскія народнасьці ў Польшчы.

П. міністар Рамоцкі і дэлегацыя.

Пан міністар Рамоцкі пасьля таго здарэньня, якое спаткала яго і дэлегата чугуначнікаў, пасла Курыловіча, выдаў камунікат, у якім тлумачыць, што выгнаў ён пасла Курыловіча са свайго кабінэту дзеля таго, што пасол Курыловіч вельмі станоўка дамагаўся направы жыцьця чугуначнікаў, ды што вельмі проста (за панебраце) трымаўся ў гутарцы з п. міністрам. У гэтай прастаце работніцкай дэлегацыі п. міністар дагледзеў непашану, абразу ўраду, а каб захаваць гонар свой і павагу таго ўраду, які ён рэпрэзэнтуе, дык даў зразумець паслу Курыловічу, што аўдыенцыя кончана...

П. П. С. у апазыцыі.

Польская Партыя Сацыялістаў, лічачы сябе адзінаю прадстаўніцаю польскай дэмакратыі, у сваім партыйным органе „Работнік“ піша: „Распачынаецца барацьба паміж дэмакратыяй у краі і ўрадам“, бо „Трыццацімільённаю дзяржаваю непадобна правіць з вышыні патаемнасьці за пасярэдніцтвам афіцэраў. Край мае гэтага даволі! Работніцкая кляса таксама!“

Гэтыя прызнаньні польскіх сацыялістаў нас цікавяць тым, што і мы ўжо ведаем, што Польшчаю правяць „з вышыні патаемнасьці за пасярэдніцтвам афіцэраў“, дык і для нас гэтага, што ведаем таксама даволі!

СЭРВІТУТЫ.

Дзеля таго, што шмат хто зьвяртаецца да нас з запытаньнямі аб справах сэрвітутаў і дзеля таго, што распараджэньне аб ліквідацыі сэрвітутаў абшырнае, дык нязручна кожнаму, хто пытаецца даць падрабязны адказ, мы рашылі зьмесьціць закон аб ліквідацыі сэрвітутаў у газэце, каб гэтакім парадкам кожны, хто пажадае, мог з яго карыстаць.

Магчыма, што на практыцы шмат хто не зразумее гэтага закону, як належыцца, дык ў выпадку гэтага пажадана, каб зацікаўленыя зьвярталіся да нас. На ўсякае запытаньне аб практычным правядзеньні закону ахвотна адкажам і дамо параду.

Распараджэньне

Прэзыдэнта з дня 1 лютага 1927 году аб ліквідацыі сэрвітутаў (Dziennik Ustaw 1927 r. Nr. 10).

Арт. 1. Сэрвітутнае права ліквідуецца на падставе дагавору, ці прымусова (п. 1).

Распараджэньне мае на мэце падзел вынагражденьня (сплаты, *Рэд.*) за ліквідаваныя сэрвітуты, падзел выганаў, супольнае лясавое сенажаці і пасьвішчаў, а таксама замену грунтаў (п. 2).

АДДЗЕЛ I.

Агульныя пастановы.

Арт. 2. Доказам істнаваньня праў, якасьці і абшару сэрвітуту зьяўляюцца сэрвітутныя акты ці іншыя ўрадавыя дакуманты.

Староны.

Арт. 3. Прадстаўнікамі асобаў, якія карыстацюца з сэрвітутных праў лічацца ўласьнікі ці праўныя заступнікі, якія незалежна і на ўласны рахунак вядуць гаспадарку; калі няма ўласьніка ці праўнага заступніка, дык прадстаўніком лічыцца той, хто карыстаецца сэрвітутам, а калі гаспадарка не падзелена, дык адзін з супольнікаў, выбраны імі, або старэйшы векам.

Прадстаўніком валаснное ці грамадзкае ўласнасьці зьяўляецца войт ці солтыс (вясковы стараста, *Рэд.*).

Арт. 4. Асобы, якія маюць права на сэрвітут, выступаюць асабіста толькі тагды, калі іх ёсьць ня больш трох; у праціўным разе мусяць яны выбраць з пасярод сябе ня больш трох паўнамоцнікаў (п. 1).

Паўнамоцнікі выбіраюцца на агульных сходках заінтэрасаваных асобаў, пры гэтым кожны сябра сходкі мае столькі галасоў, колькі гаспадарак ён рэпрэзэнтуе (прадстаўляе) (п. 2).

Сходку склікае і на ёй старшынствуе войт ці солтыс, або зямельны камісар ці яго заступнік (п. 3).

Сходка лічыцца важнаю, калі зьбярэцца што-найменей палавіна ўласьнікаў заінтэрасаваных гаспадарак (п. 4).

Пастановы прынімаюцца звычайнаю большасьцю галасоў (п. 5).

Кожны прадстаўнік гаспадаркі, зямельны камісар ці яго заступнік мае права на словах ці на пісьме зажадаці ад солтыса склiканьня агульнае сходкі; калі гэтакае жаданьне паступіла з боку прадстаўніка гаспадаркі, дык солтыс мусіць склікаць сходку ў працягу 3 дзён; калі-ж яно выходзіць ад камісара, дык гэтакі сам вызначае дзень сходкі (п. 6).

Арт. 5. Прадстаўніком маёнтку, абцяжанага сэрвітутам, зьяўляецца ўласьнік маёнтку або яго паўнамоцнік (п. 1).

Калі ёсьць некалькі супольнікаў маёнтку, дык яны выбіраюць паўнамоцніка, калі-ж гэтакага ня выберуць, дык паўнамоцнікам лічыцца старэйшы з іх векам (п. 2).

Паўнамоцтвы выдаюцца ў форме натарыяльнага акту; дапускаецца таксама прыватны акт з падпісамі, засьведчанымі натарусам, зямельным камісарам ці воласьцю (п. 3).

Калі выступаюць уласьнікі некалькіх маёнткаў, дык яны на агульнай сходцы выбіраюць звычайнаю большасьцю галасоў ня больш трох паўнамоцнікаў (п. 4).

Арт. 6. Калі сэрвітутам заінтэрасаваны Скарб Дзяржавы (казна), дык прадстаўнікам зьяўляецца ўлада (п. 1), якой даецца права збываньня нярухомага, дзяржаўнага, маёнтку вартасьці да 100 тысяч злотых (п. 2).

Арт. 7. Асобы, якія лічаць сябе пакрыўджанымі пастановамі, прынятымі на сходках уласьнікаў маёнткаў ці асобаў, якія карыстаюць з сэрвітутаў, маюць права ў працягу 7 дзён ад моманту пастановы ўнясьці жалабу да Акруговае Зямельнае Камісіі цераз Павятовы Зямельны Урад; пастанова Акруговае Зямельнае Камісіі зьяўляецца аканчальнаю.

Арт. 8. Калі заінтэрасаваная асоба не дакажа, што асобы, якіх права ўяўлена ў аддзелах 3 і 4 гіпатэчнага выказу ці ў вячыстым рэестры, падходзяць пад праект выдзяленьня грунтаў, дык Акруговы Зямельны Урад мусіць паведаміць аб гэтым заінтэрасаваную асобу цераз абвестку ў „Польскім Маніторы“, (гэта такая выходзіць часопісь, *Рэд.*), а акрамя тае абвесткі, калі вядомы адрэс асобы, дык і даручыці ёй паведамленьне.

Даручэньні.

Арт. 9. Усе паведамленьні, вызваньня і даручаныя копіі пастановаў павінна даставляцца заінтэрасаваным асобам, або іх прадстаўніком ці паўнамоцнікам цераз воласць пад распіску (п. 1).

Калі няма магчымасьці асабіста даруцыць копіяў, дык трэба вывесіці ў воласьці экзэмпляр доказу даручэньня (п. 2).

Тэрмін складаньня жалабы лічыцца ад наступнага дня пасьля даручэньня (п. 3).

Часткавая ліквідацыя сэрвітуту.

Арт. 10. Пры ліквідацыі сэрвітутаў ня ўсіх асобаў, а толькі нейкае часткі, зямельны камісар можа згадзіцца на аддачу абшарнікам на рахунак вынагараджэньня за сэрвітутнае права тых асобаў пэўнае часткі абцяжанага сэрвітутам маёнтку толькі тагды, калі ён пераканаецца, што гэтая аддача не адаб'ецца на сэрвітутных правох рэшты асобаў.

Арт. 11. Калі сэрвітут абцяжваў некалі ўвесь маёнтак, а потым той маёнтак быў па

Да Беларускага Грамадзянства.

Вынікам супольных стараньняў сьвядомага беларускага студэнства, перад трымя гадамі сталася залажэньне цэнтралі „Аб'еднаньня Беларускіх Студэнскіх Арганізацыяў“ (АБСА). Мэтай устанавіўшэйся тагда арганізацыі АБСА, апрача згуртаваньня беларускага студэнства, расьцярушанага па ўсім сьвеце, ёсьць таксама і ўсебаковая прапаганда беларускага пытаньня на міжнародавым форуме. Гэта апошняе мае тым большую вагу, што ў сучасны момант сьвядомае беларускае студэнства ёсьць адзіным заўсёдным беларуска-нацыянальным прадстаўніцтвам для бліжэйшай і далейшай заграніцы. Трыгадовая дзейнасьць АБСА сярод цяжкіх матэрыяльных абставінаў—у літэральным гэтага слова значэньні, не зважаючы на розныя перашкоды з боку здрадніцкіх і наагул варожых беларускай справе элемэнтаў, паказала яна, што статутавая цэнтраля беларускіх студэнскіх арганізацыяў АБСА стала на правідловы шлях. Доказам гэтага ёсьць і той ужо хоць-бы факт, што АБСА за кароткі час свайго істнаваньня, апрача пазытыўных вынікаў у працы над самаарганізаваньнем беларускага студэнства, патрапіла вымагчы гэтаму-ж студэнству сяброўства ў Міжнародавай Студэнскай Канфэдэрацыі CIE., з мэтай інфармаваньня заграніцы з беларускім пытаньнем; было выдана некалькі інфармацыйных бюлетэняў у францускай мове.

Гэтыя пачыны АБСА на міжнародавым грунце мелі вялікі ўплыў. Для беларускай-жа справы здабылі адразу ў кругох сяньняшняга міжнародавага студэнства, заўтрашніх правадыроў грамадзкага жыцьця паасобных народаў і дзяржаваў, шмат і шмат прыхільнікаў. Усё гэта разам узятае, ёсьць ня толькі здавальняючай апотэозай дагэтуляшняй чыннасьці АБСА, але і катэгарычным загадам: вясьці пачатую працу ў тым-жа кірунку далей з яшчэ большай стойкасьцю. Трэба ў першую чаргу прыступіць да залажэньня і выдаваньня пэрыодычнай студэнскай часопісі, трэба арганізаваць рэгулярныя зьезды цэнтралі АБСА, інфармацыйныя і навуковыя экскурсыі, касу студэнскай узаемадапамогі і г. д.

Пытаньнем-жэ сяньняшняга дня для АБСА ёсьць прыняцьце ўчасьця ў чарговым зьезьдзе С. I. Е. (міжнарод. студ. конфэдэрацыі), які адбудзецца ў канцы жніўня г. г. у Рыме (Італія) і на які АБСА, як сябра ўспомненай С. I. Е., мусіць абавязкава паслаць сваю дэлегацыю. Вымагае гэтага перадусім затрыманьне за сабой ужо здабытых пазыцыяў. Ніхто, пэўна з сьвядомых Беларусаў, не палічa, названых тут намераў АБСА, за непатрэбныя. Таксама ніхто ня будзе сумлявацца, што, дзеля зьдзейсьненьня гэтых-жа намераў, патрэбны хоць-бы мінімальныя сродкі матэрыяльныя і нікому, урэшце, ня ёсьць сэкрэтам з якой бядой і недастаткам змушана сяньня змагацца тая часьціна беларускага студэнства, што адкінуўшы ўсю хлусьню пасьляваенных банкротаў, асталася вернай роднаму народу, пад ягоным нацыянальным сьцягам.

Пералічаныя намеры працы АБСА ёсьць толькі малой дробязьзю таго, што пры спрыяючых умовах могло-б быць выкананым. Аднак пры сягоньняшнім стане рэчаў і гэта малая драбніца выкананай быць ня можа. На перашкодзе ёсьць тая-ж адсутнасьць сродкаў на пакрыцьцё найпатрэбнейшых выдаткаў. Само беларускае студэнства, пакрываць гэтых выдаткаў, на,т у малым ліку ня мае ніякае магчымасьці. Дзяржаўныя крыніцы, памагаючыя ў такіх выпадках кожная свайму студэнству, для беларускага студэнства ня істнуюць дагэтуль, пакуль не істнуе Беларуская Незалежная Дзяржава. У так цяжкую і адказную хвіліну, ад каторай усё далейшае залежа, цэнтральная ўправа АБСА зьвяртаецца да ўсяго сьвядомага беларускага грамадзянства з шчырым словам заклiку — „ПАМАЖЭЦЕ!“

Памажэце перадусім утрымаць пазыцыі цяжкаю працаю ўжо здабытыя; як у жыцьці беларускім, так асабліва на міжнародавым форуме. Ня дайце загінуць адзінаму сяньня нацыянальнаму прадстаўніцтву беларускага студэнства, якога адзінай віной ёсьць ягонае дужа цяжкае матэрыяльнае становішча. Калі-б так, ды сталася, АБСА ня можа быць за гэта адказным. Памажэце ў плоднай працы ў найбліжэйшай будучыне. Памажэце духам, памажэце словам, памажэце чынам. Памажэце маральна і не адмоўцеся даць помач матэр'яльную, каторую сяньня асабліва вельмі і вельмі патрабуем і просім. Хто, як і колькі можа, паводле засады: „двойчы дае, хто хутка дае“.

Увага: Усякую дапамогу і інфармацыі адрэсуйце гэтак: **P. T. „A. B. S. A.“ Praha II, Wenzigova 4, Č. S. R.**, або ў рэдакцыі беларускіх часопісяў гэтую адозву зьмясьціўшых. Хто-б мог у вакол сябе сабраць на нашыя мэты грашавыя складкі, хай напіша аб гэтым на вышэй паданы адрэс—будзе яму высланы наш заверaны падпісны ліст.

Прэзыдыум АБСА.

Да выбараў павятовых соймікаў.

У варшаўскім ваяводзтве распушчаны старыя павятовыя соймікі. Магчыма што тое самае можа быць і на Беларусі. Дык радныя валасных радаў павінна мець гэта на ўвазе, каб падгатавацца і паслаць у павятовыя соймікі лепшых з пасярод сябе Беларусаў.

Што дзеецца ў сьвеце?

Падзеі ў Кітаі.

Вайсковы аддзел кітайскай арміі ген. Чанг-Кай-Шэка абрэвізаваў у Шангаі савецкі карабель. Пасьля рэвізіі кітайцы арыштавалі там 15 камуністых з якіх: 6 расейцаў і 1 карэец.

Усе арыштаваныя закуты ў кайданы і адпраўлены ў галоўны штаб арміі на дапрос: адзін з арыштаваных камуністых расейцаў у свaім часе, быў дарадчыкам пры Чанг-Кай-Шэку.

Другі-ж быўшы дарадчык Барадзін, які пасьля расколу ў Куомінтангу астаўся пры чырвоным Ханькоўскім урадзе быццам пакідае Кітай і ад'ежджае да Уладывастока. Жонка Барадзіна, якая ўцякла разам з абвінавачванымі з ею трымя кур'ерамі ад кітайскіх уладаў Чанг-Тсо-Ліна, як пішуць газэты, ня была апраўдана кітайскім судом, а проста ёй удалося падкупіць судзьдзю, які разом уцёк з падсуднымі.

Павідзімаму, дык у Кітаі творыцца нейкая неразберыха, бо б'юць без ніякае літасьці кітайцы адны другіх. Гэтак напрыклад па распараджэньні Чанг-Кай-Шэка растралялі лідэра левага нацыяналістычнага кірунку Ван-Тэн-Ліна.

Па загаду Чанг-Тсо-Ліна ў савецкім пасольстве ў Пэкіне адбыўся вобыск у мэтах найсьці Барадзіну. Вобыск астаўся безрэзультатны, Барадзіной не найшлі. Адбыўся таксама вобыск у савецкім банку ў Шанхаі, урад Чанг-Кай-Шэка вінавацiць банк у тым, што быццам банк дае грошы Ханькоўскаму „камунізуючаму“ ўраду. Пры вобыску ўлады забралі многа дакумэнтаў, якія маюць быць разгледжаны.

На фронтах кітайскай вайны ніякіх значных пераменаў не здарылася. Гэтымі днямі там здаецца панаваў прыпынак, але-ж канца кітаўскім падзеем не відзім, дык пэўна аб гэтым яшчэ многа напішам, а на сёньня даволі.

Радавы Саюз.

15 выдатных камуністых як Сапронаў, Смірноў і іншыя, якія займаюць апазыцыйнае становішча адносна сталінскага цэнтру выпусьцілі адозву да ўсіх камуністых у якой выстаўляюць сваю праграму і грахі „сталінцаў“. Гэтыя 15 зуброў камуністычнае пушчы пішуць, што, дзякуючы палітыцы Сталіна „моц кулацкіх элемэнтаў вельмі пашыраецца“, што кулак дабіўся ад савецкае ўлады вялізарных уступак, бо мае права нанімаць рабочую сілу і арэндаваць зямлю... а гэтакім парадкам вытворчыя сілы вёскі кіруюцца па капіталістычнаму напрамку. Кулакі ахапілі вёску і цераз гэта і палітычнае і эканамічнае панаваньне кулака ізноў адчуваецца з поўным націскам на беднату. Дык

дзеляны гіпотэчна ці ў вячыстым раестры на некалькі частак, сэрвітутныя правы былі выкананымі толькі ў кожнай з тых частак асобна, дык ліквідацыя сэрвітутаў можа выконвацца асобна ў кожнай частцы (п. 1).

Прытасаваньне п. 1 не адбірае права ўласьніка часткі, з якое выдзелена вынаграджэньне за сэрвітут, дамагацца ад ўласьніка іншых частак маёнтку выплаты (п. 2).

Засьцярогі.

Арт. 12. Выдача засьцярогаў у сэрвітутавых справах належыць да Акр. Зям. Камісіі і адкрытых (яўных) паседжаньняў яе камісіі (п. 1).

Незадаволеныя староны могуць у працягу 30 дзён ўнясьці цераз прадстаўніка зям. ураду заяву да Галоўнае Зямельнае Камісіі (п. 2).

Арт. 13. Распачатая справа ліквідацыі сэрвітуту павінна быць закончана ў Акруговай Зямельнай Камісіі ў працязу 2 месяцаў. У той самы час мусіць выдаць пастанову Галоўная Зямельная Камісія на эвэнтуальную жалабу старонаў.

АДДЗЕЛ II.

Дабравольная (у дагаворным відзі) ліквідацыя сэрвітутаў.

Арт 14. На падставе дагавору (добровольна) могуць быць ліквідаваны зусім ці частковa асобныя сэрвітутныя правы толькі поўнае маемасьці: самастойнае гаспадаркі, групы гэтакіх гаспадарак, ці усіх гаспадарак аднае вёскі.

Арт. 15. Вынаграджэньне зямлёю за сэрвітуты, якім карысталa некалькі гаспадарак ці ўсе гаспадаркі аднае вёскі, павінна быць выдзелена на супольную іх уласнасьць.

-рт. 16. Калі ў характары вынагражэньня за сэрвітут пападаецца зямля, якою ўладаюць дробныя земляробскія арэндатары, якія падходзяць пад закон з 31 ліпеня 1924 г, аб абароне дробных арэндатараў, дык ўласьнік абцяжанае сэрвітутам зямлі мусіць даць тым дробным арэндатарам ўзамен адпаведныя пад паглядам вартасьці надзелы згодна з правіламі закону з 31 ліпеня 1924 г. Тыя арэндатары на жаданьні павятовага зямельнага ўраду мусяць пазбыцца сваіх папярэдніх надзелаў дый перайсьці на новыя.

Арт 17. Пры добравольнай ліквідацыі сэрвітутаў арт. 5 тасуецца з засьцярогамі, што ўладаньні мусяць трываці найменш 1 год і што з боку частковa распарцаляванага маёнтку, абцяжанага сэрвітутам, выступаюць і падпісваюць дагаворы прадстаўнікі тых грунтаў, з якіх выдзяляюцца вынаграджэньні за сэрвітутныя правы.

Арт. 18. За сэрвітутныя правы могуць быць выдзелены ў характары вынаграджэньня грунты з пад лесу толькі тагды, калі адпаведная ўлада ахова лясоў сцьвердзіць, што яны не падлягаюць ахове ў выпадку, калі лес ці грунт з пад лесу не перавышае 20% выдзеленага абшару лесу, дазволу ня трэба (п. 1).

На вырубку лесу і замену карыстаньня грунтамі, якія не падлягаюць ахове, трэба мець для важнасьці дагавору дазвол ўлады аховы лясоў. Гэтакі дазвол будзе выданы, калі тыя грунты надаюцца для земляробства (п. 2.).

Калі заінтэресавана старана зьвернецца да ўлады аховы лясоў з адпаведнымі просьбамі, а тая ўлада ў працягу 30 дзён ад атрыманьня просьбы не дасьць адмоўнага адказу, дык гэта лічацца за згоду ўлады (п. 3).

Калі заінтэрасаваныя староны не прадставяць Павят. Зямельнаму Ураду дазволу, дык зям. ўрад сам запытае ўладу аховы лясоў (п. 4).

Арт. 19, Дагаворы аб ліквідацыі сэрвітутаў павінна быць утвораны ў форме натарыяльнага акту ці прыватнага акту, утворанага ў прысутнасьці што найменьш двох незаінтэрасаваных у ліквідацыі сэрвітутаў сьведкаў з подпісамі, заверанымі натарусам, валасным урадам ці адміністрацыйнаю ўладаю (п. 1),

Вышэйшыя дагаворы ад моманту іх паўстаньня абавязуюць староны і асобаў, якія ўступілі ў іх правы. Дагаворы не зацьверджаныя Зямельнаю Камісіяй трацяць сваю сілу з моманту правамоцнасьці засьцярогаў Камісіі (п. 2).

Арш. 20. Акруговая Зямельная Камісія можа не зацьвердзіць дагавораў толькі ў такіх выпадках: Калі дагавор пярэчыць гэтаму распараджэньню ці іншым праўным правілам (п. а); калі вынаграджэньне адносіцца да грунту, аб якім ідзе судовая спрэчка (п. б.); калі зьмест дагавору неясны; ці можы вынаграджэньня зямлёю ня точна вызначаны (п. ц.); калі выкананьня дагавору ўнемажлівіла-б рацыяналную (правільную) направу зямельнага ўпарадкаваньне, ці прычынілася-б да стварэньня новае шахаўніцы (церазпалосіцы), ці калі некаторыя выдзеленыя грунты ня мелі-б патрэбнага даезду (п. д.)

Калі Акруговая Зямельная Камісія на падставе жалабы заінтэрасаваных асобаў прыдзе да перакананьня, што вынаграджэньне за індывідуальныя сэрвітутвые правы сталася выдзеленым для некатарых гаспадарак па-над меру, крыўдзячы іншыя гаспадаркі, дык можа зацьвердзіць ўмову гэтак, як бы вынаграджэньне пашло на супольную ўласнасьць упраўненых гаспадарак (п. 2).

Зацьверджаючы дагавор, Акруговая Зямельная Камісія аднačасна вызначае старану, якую абавязвае пакрыці кошты выдаткаў на ўпарадкаваньне межавых (землямерных) дакумэнтаў, або калі гэтакага абавязаваньня ў дагаворы няма, дык абадвом старонам вызначаецца точны найменш трохмесячны тэрмін для прадстаўленьня тых дакумэнтаў Акруговаму Зямельнаму ураду. (п. 3).

Арт. 21. Калі да моманту атрыманьня Акруговаю Зямельнаю Камісіяй дагавору не паступяць спрацівы ад заінтэрасаваных асобаў, дык Камісія разглядае справу на закрытым паседжаньні (п. 1).

Калі Акруговая Зямельная Камісія, аб якім гаворыць арт: 13, не выдасьць засьцярогі, дык дагавор лічыцца зацьверджаным (п. 2).

(Далей будзе).

восьць, гэта ставіцца ў правіннасьць цэнтру компартыі, знача неабходна распачаць змаганьне з кулацкім элементам на вёсцы, неабходна правадзіць сацыялізацыю вёскі — іначай, дык прападуць заваяваньні вёскі. Хто з іх праў, а хто вінават, судзіць ня будзем. Толькі можам канстатаваць, што „сыр-бор“ разгараецца, дык часам, каб не паўстаў вялікі пажар.

Хваля чырвонага тэрору гэтымі днямі неяк прыціхла, прыціхла і контр-атака на тэрор, хоць яшчэ месцамі праяўляюцца маленькія паўстаньні асабліва на Украіне. Замежныя газэты пішуць, што ў Кранштадзе было нападзеньне на Г. П. У. і што тры агенты забіты.

У сувязі з крывавымі падзеямі ў Аўстрыі Камінтэрн выдаў аж тры адозвы з гарачым заклікам да работнікаў, каб(яны (работнікі) тварылі рэвалюцыю. Добра седзячы ў Маскве ці Петраградзе „пячы“ адозвы, але-ж няхай-бы паглядзелі-б, як добра работнікам ісьці пад кулі.

Румынія.

20 г. ліпня а 2 гадз. 30 мін. па паўночы памёр румынскі кароль Фэрдынанд.

На месца Фэрдынанда ўступае на румынскі каралеўскі трон, яго ўнук Міхал, які мае цяпер 5 гадоў. За малалецтвам караля, Румыніяй будзе правіць рэгэнцыйная рада з 3 асобаў.

Індыя.

У індыйскай маленькай дзяржаве Малер Котлаў м. Пунібэ (ангельская калёнія) здарыліся выпадкі, у часе якіх 8 чалавек забіта, 22 ранена, а 55 арыштавана. Прычынаю гэтага здарэньня зьяўлялася спрэчка паміж тутэйшым жыхарствам і паліцыяй (ангельскай) з-за таго, што паліцыя хацела арыштаваць некаторых „неблаганадзёжных“ жыхараў, але-ж спаткалася з атпорам.

Паліцыя ўсюды аднакава, дык зараз узялася страляць у натоўп, разумеецца, што і Індусы, таксама адказалі паліцыі тымсамым.

Розныя весткі.

Англія. Ангельскі міністар замежных справаў Чэмбэрлен заявіў, што частка ангельскага войска выводзіцца з Кітая, быццам дзеля таго, што палажэньне там палепшаецца, дык войска не патрэбна.

Амэрыка. Дэлегацыя амэрыканскіх работнікаў зьбіраецца ехаць у Савецкую Расею. Патрэбныя грошы на паездку ў колькасьці 20 тысяч даляраў адпускаюць капіталістыя, якія заінтэрэсаваны тым, каб наладзіць торговыя адносіны. Да работніцкае дэлегацыі вельмі прыхіляецца старшыня сэнацкае камісіі замежных справаў Бора, які зьяўляецца староньнікам прызнаньня бальшавікоў фактычнымі гаспадарамі Расеі.

НАВІНЫ.

— Беларускае прадстаўленьне. У нядзелю, 17 г. ліпня Шутавіцкі Гуртоk Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ладзіў тэатральнае прадстаўленьне. Вельмі добра адыграны былі беларускія п'есы „Птушка шчасьця“ і „Зьбянтэжаны Саўка“. Зацікаўленьне прадстаўленьнем было выдзіарнае, аб чым сьведчыла вялікая лічба прысутных.

З ініцыятывы таго-ж Гуртка, у наступную нядзелю, 24 г. ліпня адбудзецца спэктакль-вечарына ў Смаргонях. Маюць быць прадстаўлены на сцэне дзьве камэдыі: „Боты“ і „Чорт і Баба“.

— Беларускі спэктакль у Вішневе. Беларускі Народны Тэатр у нядзелю 17-га г. м. паставіў спэктакль у Вішневе, Валожынскага павету. Зацікаўленьне беларускай сцэнай было вельмі вялікае.

— Водгукі Слонімскага працэсу. Месяц таму назад закончыўся працэс Беларусаў, якіх пазасуджвалі на цяжкі вастрог. Надоечы пас. Ярэміч атрымаў з в. Шэні, Пружанскага пав. пісьмо, у якім сваякі засуджаных пішуць, што, паводле вестак, у слонімскім вастрозе сільна пабілі засуджаных.

Як толькі засуджаных адвязьлі з суду ў вастрог, начальнік слонімскага вастрогу, у запальчывым гневе, скамандаваў на'т страляць у вязьняў, але паліцыя ўстрымалася ад страляньня, а толькі, як сьлед, адлупцавала вязьняў прыкладамі. Стан пабітых быў да таго цяжкі, што прыходзілася на'т клікаць д-ра Эпштэйна. Сваякі пабітых вязьняў зварачваюцца да пасла Ярэміча з просьбай аб адпаведнай інтэрвэнцыі.

— Выбары прэзыдэнта м. Вільні. Прэзыдэнтам м. Вільні выбраны камісар ўраду п. Фоліеўскі і лаўнікамі: п. п. Малешэўскі, Локуціеўскі, Г. Абрамовіч і Жэймо.

— Выбары ў меставую раду ў м. Лідзе. Па беларускаму сьпіску у м. Лідзе прайшоў у меставую раду адзін Беларус. Па інш. сьпіскам 10 жыдоў і рэшта Палякі.

Да нас пішуць.

Самаволя Радзівілаўскай адміністрацыі.

Ведама ўсім, што самаволя абшарнікаў і іх слуг унас на Беларусі нічым не абмежавана. Асабліва шырока карыстаецца гэткай самаволяй, найбуйнейшы абшарнік нашага Нясьвіскага павету Радзівіл і яго адміністрацыя. Так да прыкладу вёска Вароніна, гэтага-ж павету, з прадвеку карысталася сэрвітутнай пашай з радзівілаўскага маёнтку. Аднак сёлета гэта Радзівілу не падабалася. 4 ліпня г. г. група лясных старажоў, па загаду яго Навінкоўскага лясьніцтва, сярод белага дня, раптоўна напала, на спакойна хадзіўшае на сэрвітутнай пашэ стада скаціны. Пакуль пастушкі паведамілі старшых, дык усё стада скаціны было пагнана ў лясьніцтва (9 вёрст ад вёскі). На просьбу сялян, вытлумачыць, што гэта значыць і зьвярнуць скаціну, адміністрацыя лясьніцтва дала грубы адказ. Пратрымаўшы скаціну без яды, больш, як цэлую пару, пад вечар 5 ліпня атправілі ў воласьць, распаложенную ў 2 верстах ад лясьніцтва. І толькі 6 ліпня, адміністрацыя воласьці аддала скаціну гаспадарам. За час гэткай падарожы, шмат скаціны пакалечылася. Гэта першая ўдача, паддала ахвоты адміністрацыі лясьніцтва на болей. 5 ліпеня, значыцца на другі дзень, лясныя старажы ізноў прабавалі заняць другое стада скаціны. На крыкі пастушкоў, зьбегліся мужчыны, жанчыны, дзеці, якія „пачалі бараніцца“.

Старажы, бачучы, што заняць скаціну на гэты раз ім ня ўдасца, кінулі скаціну ды як сабакі з стрэльбамі ў руках кінуліся на безбаронных сялян. Паўстала бойка. У рэзультаце чаго некалькі чалавек сялян, аказалася моцна зьбітымі.

Каб выйсьці сухой з вады, адміністрацыя лясьніцтва (якая вельмі нізка стаіць на культурным роўні), паведаміла Нясьвіскае старостава, што ідзе бунт. Неўзабаве прыяжджае ў вёску і паліцыя. Бачучы, што ніякага бунту няма, а ёсьць толькі вялікае незадаваленьне лясьніцтвам, ды шмат зьбітых людзей, пасьля пісаньня пратаколаў, усё-ж такі забрала з сабою на пастарунак некалькі хлапцоў. Невядома, што было-б з хлапцамі, каб ня прыехаў пасол Рагуля, якога сяляне выклікалі, проста з Сойму. Пасол адразу зрабіў адпаведныя крокі, хлапцоў звольнілі. Цяпер у знак помсты, лясьніцтва, забараніла варонінцам хадзіць у лес, зьбіраць грыбы, ягады і г. д. Вось гэта адзін прыклад тых зьдзекаў над сялянамі, якімі Радзівілаўскае Новінкаўскае лясьніцтва можа пахваліцца. Лесавік.

Усяк круцяць.

(Макаўляны, Сідранскай в., Сакольскага пав.).

Наша вёска вялікая, сьведамасьці ў ёй вельмі мала. Усе жыхары ня Беларусы, але каталікі, і дзеля гэтага некаторыя лічаць сябе— Палякамі, хоць кожны селянін гаворыць пабеларуску.

У студзені г. г. аднаму з гэтакіх „Палякаў“ я даў 2 злоты, папрасіўшы яго здаць іх на пошце ў рэдакцыю „Сялянскай Нівы“. Ён ішоў якраз у м. Сідра, а быў маім суседам.

Але, калі я потым спытаўся ў яго паштовага паквітаваньня, дык ён адказаў, што згубіў,—я адразу западазрыў, што ён не паслаў маіх грошай.

У той-жа дзень пашоў я на пошту спраўдзіцца.

Паштовы ўрадовец, паглядзеўшы сказаў, што 2 злоты не здаваліся на пошту нікім, а даведаўшыся, што я выпісваю „Сял. Ніву“, пачаў мяне ўсяк страшыць, што за гэтыя „камуністычныя“ газэты „*pana posadzą do więzienia*“, што іх хутка канфіскуюць і г. д. і г. д.

Дык вось з якімі перашкодамі нам прыходзіцца змагацца. Ня толькі „паны“ (аб іх няма дзіва), але свае несьвядомыя суседзі робяць перашкоды ў разьвіцьці свайго роднага нацыянальнага самаўсьведамленьня. Пісьменны.

Выбары ў самаўрад.

(Моўчадзь, Баранавіцкага пав.).

Дагэтуль амаль ня ўся валасная рада ў м. Маўчадзь складалася з Палякаў.

Калі падайшлі аднака выбары, то як ня пнуліся, як ня хітрылі Палякі, а ў раду прайшло іх толькі два прадстаўнікі, уся-ж цяпер валасная рада складаецца з Беларусаў.

Войта яшчэ не выбіралі, але непапаўшыя ў раду Палякі хочуць каб прынамсі войта выбралі Паляка.

Найбольш дабіваецца войтаўства мясцовы абшарнік Каллантай, і нават удалося яму купіць два галасы радных-Беларусаў.

Як аднака памогуць яму два галасы сваіх Палякаў і два — здраднікаў-Беларусаў, пакажуць выбары. П.

Пагроза памагла.

(Валожынскі павет).

Ксёндз-пробашч ў м. Трабох касуець праваслаўны магільнік, дый наагул лічыць, што гэта яго ўласнасьць, таму толькі, што магільнік мяжуецца з яго гародам. Ён нават зрабіў дарогу праз гэты магільнік, а вясною калі зямля асабліва мягкая „айцец“ пробашч возячы гной на поле зусім раз'ежджвае магілкі і вывaрачвaець крыжы.

Селянін П. Р. пабачыўшы, што і магілку яго бацькі ня мінулі ксяндзовыя калёса, а крыж і наведама дзе падзеўся,—узяў солтыса і двох сьведкаў і пашоў да ксяндза на справу, але ксёдз, узяўшы П. Р. за каўнер, ды за парог выкінуў, абзываючы яго бандытам, бальшавіком, зладзеем і шмат яшчэ чым. П. Р. пагразіў ксяндзу судом.

Калі П. Р. пашоў праз некалькі дзён паправіць магілку бацькі, дык... нашоў ужо яе ў парадку! Знача пагроза памагла. І. Г.

Замест фэльетону.

Неяк ўжо гэтакае пачуцьцё вырабілася, што калі толькі пакажацца з-за вугла вуліцы сіны мундзер з бліжчачымі гузікамі, дык памімо волі мурашкі прабягуць па целе.

Або, калі выдзеш на вуліцу цёмным вечарам ды ўгледзіш як заблішчыць далёка лятаранька, дык раптам неспакойна пачуеш сябе, таксама, як здарыцца часам угледзець вужаку на сенажаці.

Гэтак вось глыбока, балюча ўеліся ў косьці яны; і сінія мундзеры з бліжчачымі гузікамі і сьветлыя лятаранькі з белымі вочкамі.

Або яшчэ вось едзеш цягікам і калі сустрэнеш сіні мундзер з тымі-ж блішчачымі гузікамі і ляхтаренькай на месцы, дык і затрапечацца сэрца, затрывожыцца беднае, хоць чуешся, што сіні мундзер нічога не павінен мець да цябе і хоць разумееш, што пад гэтым мундзерам таксама сэрца чалавечае, але-ж, ну проста, вырабілася пачуцьцё гэтакае... трывожаньне. А як запытаецца ў цябе часам „довуд“, дык сем потаў пральеш, або сьцюжаў дазнаеш. І ўсё гэта, ну проста дзеля таго, што пачуцьцё праклятае ўжо вырабілася ў тваёй псыхіцы.

А здаецца ўсё устроена аздобна і пекна, сыстэматычна і прапарцыянальна.

Мудзер сіні, блішчачыя гузікі і ляхтаранька з белымі вочкамі на месцы...

Але як толькі угледзіш іх, дык мурашкі прабягуць па целе, сем потаў пральеш, сем сьцюжаў дазнаеш і ўстрывожыцца беднае сэрца, а ўсё ад таго, што пачуцьцё гэтакае вырабілася ў тваёй „крэсавай“ псыхіцы.

Оса.

НАШАЯ ПОШТА.

Ц. Андрыцы: Вашую карэспандэнцыю немагчыма зьмясьціць.

Максіму Салодкаму: Вашу карэспандэнцыю пераслалі ў „Krynicu“.

Сьмірнову: Вашая карэспандэнцыя напісана мала цікава.

Зарэку І., Біруку Ів., Шастаку М., Аляксейчыку П., Шоту М., Булдзе М., Вашкевічу І. — Газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Сымона Булака, Санюка Пётры — па 1 зл.

Усіх падпішчыкаў просім прысылаць належныя за газэту грошы. Хто ня прышлець падпіскі, таму будзе спынена пасылка газэты.

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.